



Gargallà, nucli municipal

Montmajor

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Gargallà
Emplaçament Al km 7 de la carretera de Cardona a Berga

Coordenades:

Latitud: 41.96992
Longitud: 1.69943
UTM Est (X): 392238
UTM Nord (Y): 4647254

Classificació

Número de fitxa 08132 - 61
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPAC, n°3418, any 1982
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Varis
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: ds., 22/02/2003 - 01:00

Descripció

Gargallà és un dels nuclis més antics, com a poble, del terme de Montmajor. Es troba ubicat geogràficament entre Montmajor i Cardona (N i S), i entre el Pujol de Planès i Sorba (E i W), en un terreny principalment planer. El nucli ja es formà al segle X al voltant de l'antiga església romànica de Sant Andreu, reconstruïda al segle XVIII, configurant-se un conjunt de masies properes al voltant d'una àmplia plana. Les llindes de les masies esmenten els anys 1705, 1709, 1791, 1789, entre d'altres més modernes, època en que fòren ampliades o reconstruïdes les cases. Forma un conjunt de masies molt properes, seguint uns hipotètics carrers donats per la separació entre les cases. El nucli ha crescut cap a la carretera de Berga a Cardona, on s'ha construït un petit polígon industrial i un restaurant. Actualment té 77 habitants els quals, majoritàriament, viuen en les masies disseminades pel terme

Història

Sembla que el nucli es va formar com una sagrera a l'entorn de l'església de Sant Andreu. Es fa referència en el precepte del rei Lotari l'any 982 (*Et in loco qui dicitur Suburbano alodem cum Ecclesiis, et villa quae dicitur Gargalaz*) (AADD, 1985), essent possessió del monestir de Ripoll. Al segle XIV formava part de l'antic comtat de Cardona: "*est in territorio villa Cardone*". Era una quadra o explotació agrícola, i no hi havia castell ni un senyoriu associat, essent el primer senyor l'abat de Ripoll. Abans del 1312 el monestir, per mitjà del paborde del Berguedà, rebia els delmes de Gargallà a més dels de Sorba, la Serra de Fígols, el Quer de Lluelles i de can Vidal de Sant Feliu. El 1424 estava sota domini del paborde de Berga fra Ramon Miquel. Al fogatge de 1553 (IGLESIES, 1978), Gargallà tenia 5 focs: Bernat Joan Company, Macia Illella, Pere Mujol, Antoni Vinia i Gabriell Lobet, tots ells de cases properes a l'església. Des del 1958, amb les noves divisions diocesanes, forma part de l'arxiprestat de Cardona.

Bibliografia

SERRA VILARÓ, J. (1968). Història de Cardona. Vol. II. Sugrañes hermanos, Tarragona. CATALÀ, Pere (1976). Els castells catalans. Dalmau Ed. BACH, A. (2002). Montmajor i el seu comú. Ajuntament de Montmajor. IGLÉSIAS, J. (1979). El fogatge de 1553. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Volum I. Barcelona. BACH, A. (2002). Diplomatar de l'Arxiu Diocesà de Solsona (1101-1200). 2 vols. Barcelona.

